

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Metody kształcenia. Wstęp do efektywności nauczania” dr hab. prof. UAM Aneta Grodecka

współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ogólnopedagogiczne podziały metod (méthodos = badanie, droga do celu)

Zenon Kupisiewicz (1978)

- metody oparte na działalności praktycznej
- metody oglądowe
- metody werbalne
- gry dydaktyczne

Franciszek Szlosek (1995)

- podające
- problemowe
- eksponujące
- programowane
- praktyczne

Zestaw metod kształcenia z uwzględnieniem strategii nauczania Wincentego Okonia

Metody podające i ich wariacje:

- wykład informacyjny, pogadanka, prelekcja, odczyt
- wykład konwersatoryjny,
- wykład interakcyjny (zakładający zapoznanie się z problemem i zastanowienie się nad nim przed wykładem),
- analiza dokumentacyjna lub eksplikacja,

Metody problemowe:

- analiza problemowa;
- przekład intersemiotyczny;
- projekt;
- metody aktywizujące: „drzewo decyzyjne”, symulacje, analiza SWOT, metoda Edwarda de Bono, studium przypadku, metaplan; „rybi szkielet”;
- dyskusja (debata, burza mózgów, dyskusja panelowa, „śnieżna kula”).

Metody eksponujące:

pokaz obrazu, filmu, sztuki teatralnej, prezentacja audialna, prezentacja multimedialna.

Metody praktyczne:

z użyciem komputera, redakcyjne, projekt, portfolio.

Tradycja anglosaska

Problem-based Learning

W kształceniu opartym na problemie „produkt” jest tylko elementem pozwalającym ocenić stopień osiągnięcia efektów kształcenia w ramach pracy nad projektem.

Project-based Learning

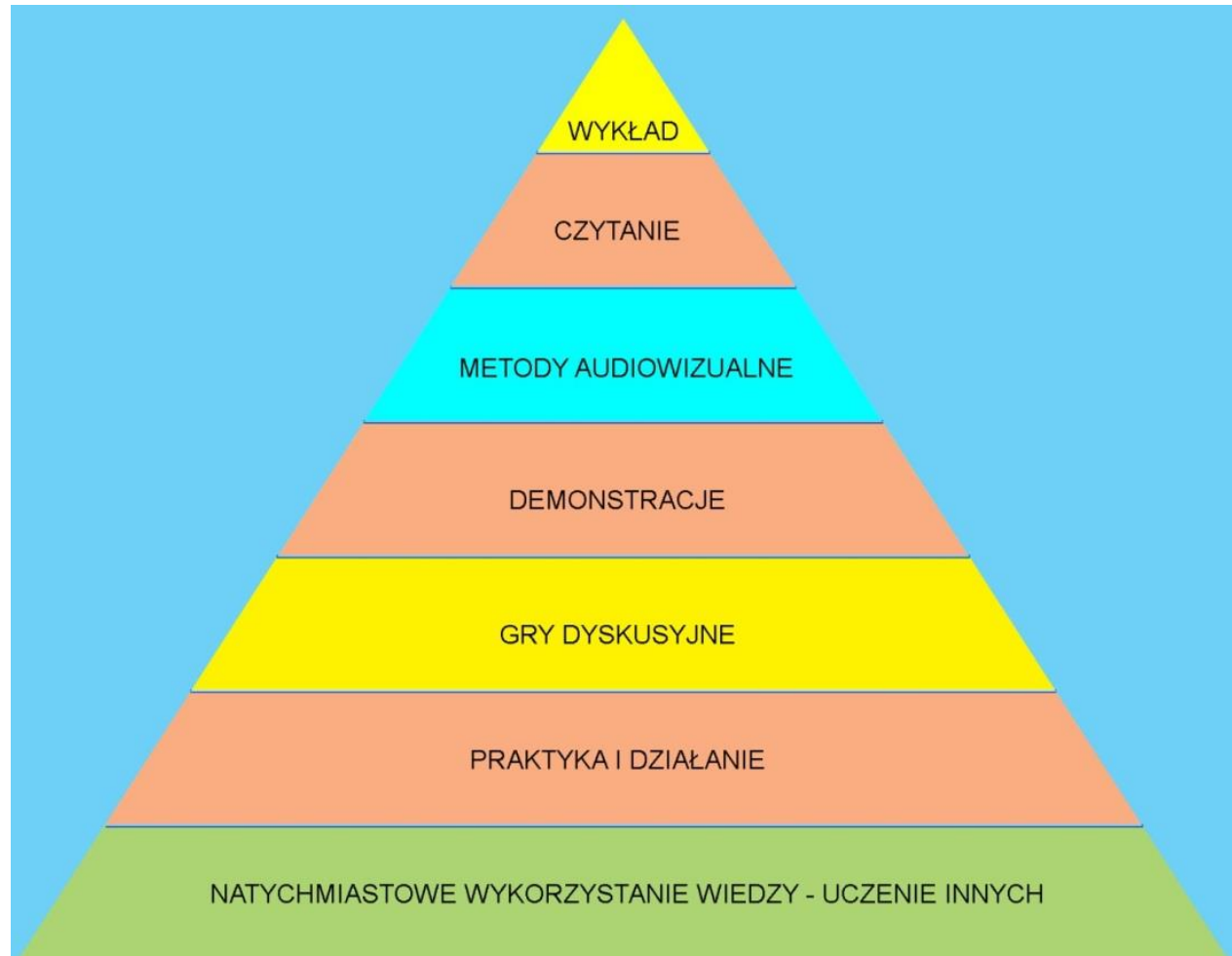
W przypadku projektów punkt ciężkości przesuwa się w stronę „produktu” – efektu końcowego (analizy, modelu, urządzenia, programu komputerowego, filmu, itd.).

B. Barron, L. Darling-Hammond, *Uczenie się poprzez badanie – perspektywy i wyzwania*, [w:] *Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badań w praktyce*, red. Hanna Dumont, David Istance, Francisco Benavides, przeł. Z. Janowska, Warszawa 2013.

Rola metod problemowych w efektywności nauczania. Od stożka Edgara Dale`a (1961) do zmiany strategii nauczania (Jerome Bruner „Kultura edukacji” (1996, wydanie polskie 2006)

ZASADY DYDAKTYCZNE

- Uczenie się przez działanie (symulację).
- Zmiana nastawienia z „czego nauczyciel uczył” na „czego uczeń nauczył się”.
- Problem staje się środkiem do rozwoju umiejętności.

Metody a formy pracy

W konspekcie zajęć wyliczamy również formy pracy:

- praca samodzielna (indywidualna),
- praca zespołowa, pod kierunkiem nauczyciela, praca w podgrupach,
- praca poza godzinami lekcyjnymi, konsultacje,
- praca z wykorzystaniem kontaktu elektronicznego (e-learning).

Wybrane metody problemowe i praktyczne (ćwiczenie)

- Zapoznaj się z opisem metod problemowych.
- Dobierz przykłady ze swojej praktyki studenckiej, które pozwolą „ożywić” wybraną metodę.
- Rozważ, analizując *Podstawę programową*, jaki efekt kształcenia można osiągnąć stosując wybraną metodę.
- Znajdź w podręczniku dla szkoły podstawowej temat (problem), który można opracować za pomocą wybranej metody.
- Uwzględnij metodę w opracowaniu metodycznym.

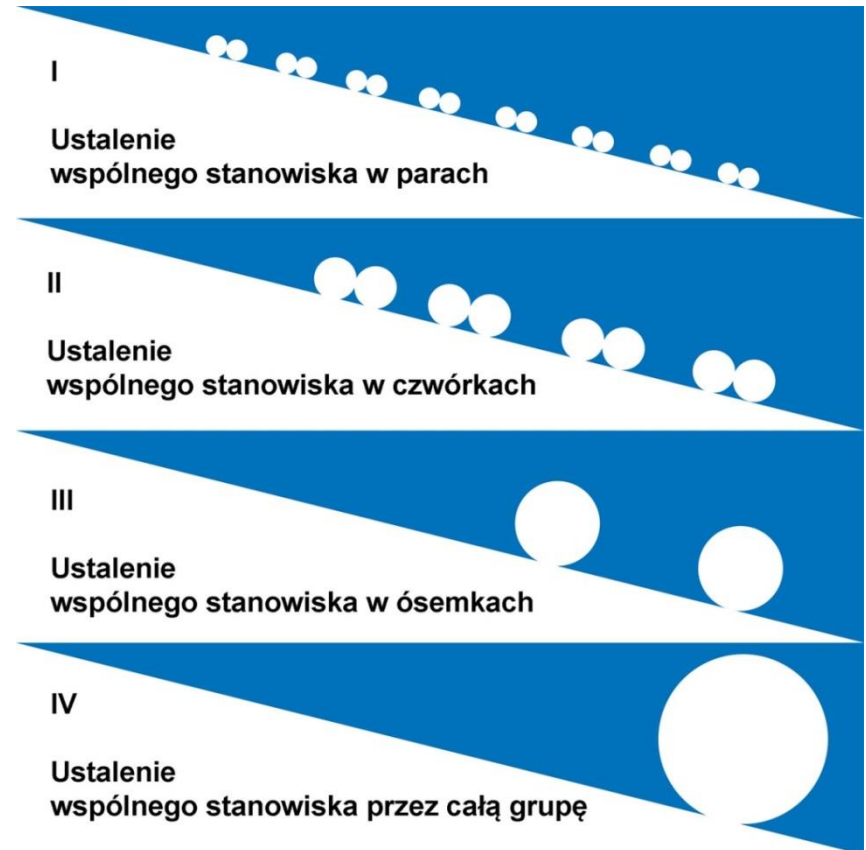
„Burza mózgów”

Rodzaj przygotowania do zrozumienia problemu. W odpowiedzi na postawiony problem uczniowie podają swoje pomysły, każdy ma prawo zaproponować oryginalne rozwiązanie. Praca odbywa się w dwóch fazach: „zielonego światła”, podczas której zapisujemy wszystkie pomysły; „czerwonego światła”, podczas której dochodzi do selekcji pomysłów, ich hierarchizacji.

„Śnieżna kula” (dyskusja piramidowa)

Metoda często wykorzystywana do definiowania pojęć. Umożliwia sprecyzowanie i zaprezentowanie własnego zdania (definicji, stanowiska), poznanie zdania innych, daje możliwość przedyskutowania danego pojęcia, uściślenia jego rozumienia, prowadzi do negocjowania zapisu.

Drzewo decyzyjne

Richarda C. Remy`ego i Rogera La Rausa

To graficzny zapis procesu podejmowania decyzji w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych. Metoda służy analizie i pełnemu zrozumieniu motywów, pomaga przybliżyć kontrowersyjne postaci, umożliwia podsumowanie wiadomości w atrakcyjnej formie.

Metoda „sześciu myślących kapeluszy” Edwarda de Bono

Metoda, dzięki której można uporządkować proces myślenia. Pozwala uniknąć chaotycznej dyskusji i schematycznego sporu na argumenty. Kapelusz myślowy pełni rolę rekwizytu o charakterze porządkującym, można go zastąpić innym wyróżnikiem graficznym. Użycie kapelusza oznacza rozważenie wybranego punktu widzenia, niekoniecznie zgodnego z własnymi poglądami, chodzi o przejęcie określonej roli myślowej i stworzenie mentalnej mapy sytuacji.

Analiza SWOT

(Strengths – mocne strony; Weaknesses – słabe strony;
Opportunities – szanse; Threats – zagrożenia)

Metoda polegająca na zespołowej analizie i ocenie określonego problemu lub wydarzenia.

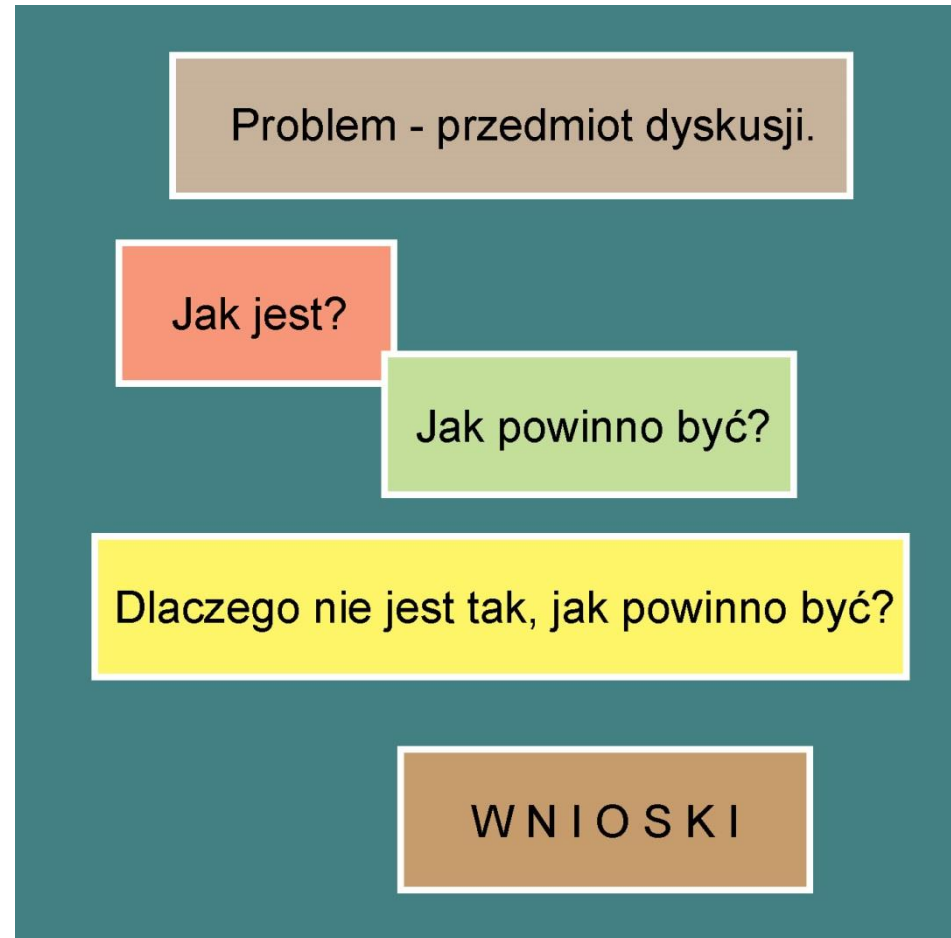
Metoda symulacyjna

Metoda polegająca na naśladowaniu rzeczywistości; odgrywaniu ról, zgodnie z ich realizacją w prawdziwym świecie (uczeń w roli nauczyciela szkolnego, bohatera literackiego, dziennikarza). Służy do ćwiczenia reakcji, kształtuje empatię, prowadzi do prac redakcyjnych.

Mapa mentalna

Metoda wizualnego opracowania problemu z wykorzystaniem rysunków, obrazów, symboli i haseł. Zgodnie z tezą grafizmu, przypisywaną B. Latourowi, wykresy i grafy są niezwykle kluczowe dla powstania i rozwoju nauki.

Drama (od greckiego słowa „drao” - działałam, usiłuję)

Metoda polega na kreowaniu sytuacji, w której uczeń może identyfikować się z inną osobą lub rzeczą, może wczuwać się w inną osobowość, przez co pogłębia rozumienie innych, wyrabia umiejętność współpracy, rozbudza wrażliwość i refleksyjność oraz pogłębia umiejętność analizy dzieła literackiego.

Wyobrażenie i fikcja stają się faktem i czynem.

Drama pojmowana jest jako:

- metoda całościowego rozwijania osobowości,
- metoda przygotowania do życia w społeczeństwie,
- metoda dydaktyczna wspomagająca uczenie przedmiotów szkolnych,
- metoda odkrywania, rozwijania i kształcenia uzdolnień artystycznych, w tym aktorskich i literackich,
- metoda tworzenia spektakli szkolnych,
- utwór dramatyczny,
- spektakl teatralny,
- wielogodzinne działania parateatralne o charakterze edukacyjnym.

Anna Dziedzic, *Drama na podstawie utworu literackiego*, Warszawa 1996.

Wybrana bibliografia

- Anna Dziedzic, Drama na podstawie utworu literackiego, Warszawa 1996.
- Tony Buzan, Mapy twoich myśli, oprac. D. Rossowski, przeł. M. Stefaniak, Łódź 1999.
- Edward De Bono, Sześć kapeluszy, czyli sześć sposobów myślenia, przeł. M. Patterson, Warszawa 1996.
- Danuta Bernacka, Od słowa do działania. Przegląd współczesnych metod kształcenia, Warszawa 2001.
- Innowacje i metody. W kręgu teorii i praktyki, pod red. M. Kwiatkowskiej – Ratajczak, Poznań 2011 (rozd. Metody).

Prezentacja „Metody kształcenia. Wstęp do efektywności nauczania”

współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

